СХВАЛЕНО
рішенням педагогічної ради

КЗ «Борщагівський ліцей

Погребищенської міської ради

Вінницького району Вінницької області»
протокол від 01.09. 2026 року № 2

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора
КЗ «Борщагівський ліцей

Погребищенської міської ради

Вінницького району Вінницької області»
від 01.09. 2026 року
№

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми, зокрема, булінгу (цькуванню) та створення безпечного освітнього середовища

у комунальному закладі

«Борщагівський ліцей

Погребищенської міської ради

Вінницького району Вінницької області»

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає систему запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми, зокрема булінгу (цькуванню), у КЗ «Борщагівський ліцей Погребищенської міської ради Вінницького району Вінницької області», порядок виявлення та повідомлення про можливі випадки насильства, реагування на них, організацію роботи комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, а також заходи щодо створення безпечного освітнього середовища.

1.2. Положення є обов'язковим для всіх учасників освітнього процесу та осіб, залучених до освітнього процесу, і застосовується до випадків, що сталися у приміщеннях, на території ліцею або під час заходів поза його межами, організатором (співорганізатором) яких є ліцей.

1.3. Положення розроблено відповідно до законодавства України та з урахуванням Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 № 658, Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513, а також Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) та Порядку застосування заходів виховного впливу, затверджених наказом МОН України від 28.12.2019 № 1646, у редакції наказу МОН України від 18.06.2026 № 961.

1.4. У частині протидії домашньому насильству ліцей керується Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Порядком взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658, та іншими актами законодавства.

1.5. Положення оприлюднюється на офіційному вебсайті ліцею та в інший доступний спосіб. Працівники ліцею обов'язково ознайомлюються з ним під підпис або в інший документально підтверджений спосіб.

2. Терміни та визначення

2.1. Терміни в цьому Положенні вживаються у значеннях, визначених законодавством України.

2.2. Безпечне освітнє середовище — сукупність умов у закладі освіти, що унеможливлюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок насильства, жорстокого поводження, булінгу (цькування), дискримінації, приниження честі та гідності, небезпечних умов навчання, а також інших ризиків.

2.3. Насильство — умисне діяння (дія або бездіяльність), що порушує права, свободи, законні інтереси особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

2.4. Жорстоке поводження з дитиною — будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального чи економічного насильства, нехтування потребами дитини або інші дії чи бездіяльність, що завдають або можуть завдати шкоди її фізичному чи психічному здоров'ю, розвитку, гідності або безпеці.

2.5. Булінг (цькування) — психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу та порушує права, свободи, законні інтереси постраждалої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

2.6. Для цілей реагування на насильство кривдник — учасник колективу, який вчинив насильство; постраждала особа — учасник колективу, стосовно якого вчинено насильство; свідок — особа, яка була очевидцем насильства або якій відомі обставини випадку.

2.7. Насильство, зокрема булінг (цькування), може мати фізичну, психологічну, економічну та/або сексуальну форму.

3. Мета, завдання та принципи

3.1. Метою Положення є забезпечення права кожної дитини на безпечне освітнє середовище, унеможливлення насильства та жорстокого поводження, своєчасне виявлення ризиків, належне реагування на повідомлення та надання необхідної допомоги.

3.2. Основними завданнями є:

- створення та підтримання безпечного і здорового освітнього середовища;
- визначення, оцінювання та мінімізація ризиків насильства та жорстокого поводження;
- формування нульової толерантності до насильства та ненасильницьких моделей поведінки;
- інформування дітей, батьків або інших законних представників та працівників ліцею про форми насильства, ознаки ризику, способи повідомлення та порядок отримання допомоги;
- забезпечення доступних способів подання повідомлень, у тому числі анонімних;
- своєчасне припинення насильства, повідомлення уповноважених органів та організація допомоги постраждалим;
- запобігання повторенню випадків насильства та моніторинг ефективності заходів реагування.

3.3. Діяльність ліцею ґрунтується на принципах найкращих інтересів дитини, недискримінації, конфіденційності в межах закону, ненасильницької поведінки, партнерства з батьками та іншими законними представниками, особистісно орієнтованого підходу, гендерної рівності та участі учасників освітнього процесу у прийнятті рішень.

4. Система запобігання та протидії насильству

4.1. Система запобігання та протидії насильству в ліцеї є постійним системним процесом.

4.2. У межах цієї системи ліцей забезпечує:

- затвердження та оприлюднення цього Положення;
- затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини;
- ведення реєстрації внутрішніх інцидентів (журналу безпеки) або обліку повідомлень в інший визначений цим Положенням спосіб;
- проведення анонімного опитування дітей;
- регулярне оцінювання ризиків та вжиття заходів для їх усунення або мінімізації;
- урахування ризиків насильства під час добору та прийняття на роботу працівників, які контактують з дітьми;
- навчання та інформування працівників;
- інформаційні сесії для дітей і батьків;
- моніторинг ефективності профілактичних заходів та аналіз інцидентів.

4.3. Керівник ліцею може визначити відповідальну особу за організацію заходів із запобігання насильству, реєстрацію повідомлень та підготовку матеріалів до розгляду. Визначення такої особи оформлюється окремим наказом.

5. Способи подання повідомлень

5.1. Будь-який працівник, здобувач освіти, батько, мати, інший законний представник дитини або інший учасник освітнього процесу, який виявив ознаки насильства або отримав інформацію про можливий випадок, зобов’язаний повідомити про це керівника ліцею.

5.2. Повідомлення може подаватися усно або письмово, у тому числі анонімно.

5.3. У ліцеї можуть використовуватися такі способи подання повідомлень: особисте звернення до директора або відповідальної особи; письмове повідомлення; телефонний зв’язок; електронний лист; скринька для паперових повідомлень; інший доступний спосіб, визначений наказом керівника.

5.4. Якщо у вчиненні насильства підозрюється директор ліцею, повідомлення подається засновнику або органу управління, якому підпорядковується ліцей.

5.5. Кожне отримане повідомлення реєструється в день його надходження. Якщо воно надійшло у вихідний, святковий, інший неробочий день або в позаробочий час, реєстрація здійснюється в перший наступний робочий день.

6. Дії працівника у разі виявлення ознак насильства

- невідкладно вжити заходів для припинення насильства;
- за потреби надати домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до органів Національної поліції України;
- повідомити керівника ліцею;
- повідомити принаймні одного з батьків або іншого законного представника дитини, яка постраждала від насильства, та дитини, яка вчинила насильство, крім випадків, коли батьки/законні представники є кривдниками;
- забезпечити збереження інформації та документів, що мають значення для розгляду випадку, з дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних.

7. Реагування керівника ліцею

7.1. Керівник ліцею розглядає повідомлення протягом однієї доби з дня його надходження.

7.2. У разі виявлення ознак насильства керівник невідкладно, у строк, що не перевищує трьох годин із часу виявлення ознак насильства, вживає заходів для припинення насильства та унеможливлення його повторення, повідомляє батьків дитини (крім випадку, коли вони є кривдниками), письмово повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції України та службу у справах дітей за місцем розташування ліцею з одночасним інформуванням відповідних територіальних органів, а за потреби викликає екстрену медичну допомогу.

7.3. Не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення керівник скликає засідання комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

7.4. Якщо ознак насильства не виявлено, інформація аналізується на предмет ризиків насильства та вживаються заходи для недопущення їх реалізації.

7.5. У разі виявлення ознак домашнього насильства керівник діє відповідно до законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

7.6. Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої позиції фіксуються в матеріалах розгляду з урахуванням віку та найкращих інтересів дитини.

8. Комісія з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

8.1. Комісія діє на постійній основі. Її склад затверджується наказом директора за погодженням із службою у справах дітей за місцем розташування ліцею.

8.2. Склад комісії не може бути меншим ніж п’ять осіб. До складу входять голова, заступник голови, секретар та члени комісії.

8.3. До складу комісії входять працівники ліцею, зокрема педагогічні працівники, а також за можливості представники служби у справах дітей, надавача соціальних послуг та уповноваженого підрозділу Національної поліції — за згодою.

8.4. Працівник, щодо якого надійшло повідомлення, не може входити до складу комісії щодо розгляду цього випадку. У разі надходження повідомлення стосовно члена комісії він виключається зі складу комісії на час розгляду відповідного випадку.

8.5. Члени комісії не допускають конфлікту інтересів та невідкладно повідомляють про нього голові комісії. Якщо конфлікт інтересів має голова, він повідомляє заступника голови та не бере участі в розгляді відповідного випадку.

8.6. Головою комісії є директор ліцею, крім випадку, коли повідомлення стосується директора. У разі відсутності голови його обов’язки виконує заступник голови.

8.7. Комісія забезпечує розгляд повідомлення, визначення заходів реагування, захист прав та інтересів дитини, організацію необхідної допомоги та моніторинг ефективності заходів.

9. Завдання комісії

- визначати факти та обставини випадку на підставі доступної інформації;
- за потреби залучати необхідних фахівців;
- забезпечувати вислуховування позиції дитини без повторної травматизації;
- визначати заходи щодо припинення насильства та запобігання його повторенню;
- визначати заходи виховного впливу, психологічної допомоги та підтримки постраждалої особи, свідків і, у межах законодавства, кривдника;
- визначати строки та відповідальних за виконання заходів;
- здійснювати моніторинг ефективності заходів і за потреби коригувати їх;
- оформлювати результати роботи протоколом та забезпечувати належне зберігання матеріалів.

10. Особливості реагування на булінг (цькування)

10.1. Порядок реагування на булінг (цькування) у ліцеї здійснюється з урахуванням Порядку реагування на випадки булінгу (цькування), затвердженого наказом МОН України від 28.12.2019 № 1646, у редакції наказу МОН України від 18.06.2026 № 961.

10.2. Ознакою булінгу є систематичне вчинення насильства особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу. Для цілей чинного Порядку насильство вважається систематичним, якщо воно вчиняється два і більше разів протягом 12 місяців від дня реєстрації повідомлення про перший випадок або від дня першого насильства.

10.3. Для розгляду випадків булінгу та інших випадків насильства в ліцеї функціонує комісія з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми.

11. Запобігання, інформування та навчання

- проведення щорічних інформаційних кампаній та тематичних заходів;
- навчання працівників щодо форм насильства, ознак ризику, порядку повідомлення, алгоритмів реагування та надання допомоги;
- проведення занять для дітей з питань прав дитини, безпечної поведінки, емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницької комунікації;
- інформування батьків та інших законних представників про способи повідомлення та контакти служб допомоги;
- розміщення на вебсайті ліцею та інформаційних стендах доступної інформації про запобігання насильству, способи звернення та контакти відповідальних осіб;
- проведення анонімних опитувань дітей та аналіз результатів;
- регулярне оцінювання ризиків у фізичному, психологічному та цифровому освітньому середовищі.

12. Права та обов’язки учасників освітнього процесу

12.1. Здобувачі освіти мають право на безпечні та нешкідливі умови навчання, повагу до людської гідності, захист від насильства, жорстокого поводження, булінгу, дискримінації та приниження, а також на отримання необхідної соціальної та психолого-педагогічної допомоги.

12.2. Здобувачі освіти зобов’язані поважати гідність, права і свободи інших учасників освітнього процесу, дотримуватися правил внутрішнього розпорядку та повідомляти про відомі їм факти насильства.

12.3. Працівники ліцею мають право на захист професійної честі та гідності й на безпечні умови праці.

12.4. Працівники ліцею зобов’язані дотримуватися етичних норм, поважати права дитини, не допускати насильства та жорстокого поводження, невідкладно реагувати на їх прояви та повідомляти керівника.

12.5. Батьки або інші законні представники мають право подавати усні та письмові повідомлення про підозру на випадок насильства, отримувати інформацію про порядок реагування та необхідну допомогу для дитини. Вони зобов’язані поважати права та гідність дитини й інших учасників освітнього процесу.

13. Взаємодія з іншими суб’єктами

- службою у справах дітей;
- уповноваженими підрозділами Національної поліції України;
- територіальними органами Національної соціальної сервісної служби України;
- Державною службою у справах дітей;
- надавачами соціальних послуг;
- закладами охорони здоров’я;
- іншими установами та фахівцями відповідно до законодавства.

13.2. Взаємодія здійснюється для припинення насильства, захисту дитини, надання необхідної допомоги, проведення профілактичних заходів та запобігання повторним випадкам.

14. Оцінювання ризиків, моніторинг та контроль

14.1. Ліцей регулярно проводить оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження, зокрема з урахуванням результатів анкетування дітей, аналізу інцидентів, звернень учасників освітнього процесу та спостережень працівників.

14.2. За результатами оцінювання визначаються заходи для усунення або мінімізації ризиків, відповідальні особи та строки виконання.

14.3. Директор здійснює загальний контроль за реалізацією цього Положення та забезпечує його перегляд у разі зміни законодавства або виявлення потреби в удосконаленні системи запобігання насильству.

14.4. Інформація про випадки насильства обробляється з дотриманням законодавства про захист персональних даних та конфіденційність.

15. Прикінцеві положення

15.1. Це Положення набирає чинності з дня його затвердження наказом директора ліцею, якщо інше не визначено наказом.

15.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться у разі зміни законодавства або за результатами аналізу ефективності його реалізації та затверджуються наказом директора.

15.3. Додатки до цього Положення є його невід’ємною частиною.

15.4. У разі суперечності між положеннями цього документа та чинним законодавством застосовуються норми законодавства України.

Додаток 1
до Положення про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми,
зокрема булінгу (цькуванню),
та створення безпечного освітнього середовища

ТИПОВА ФОРМА

первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини

Найменування закладу освіти: КЗ «Борщагівський ліцей Погребищенської міської ради Вінницького району Вінницької області»

Дата події або виявлення: «___» _____ 20__ року.

1. Інформація про дитину: ПІБ _____

Вік _____. Соціальний статус (за потреби): _____

2. Інформація про особу, яка повідомляє: ПІБ _____

Посада _____

Контактний номер телефону _____

Опис ситуації (що сталося, коли, де, хто був присутній):

_____

_____

_____

3. Ознаки насильства/поведінка дитини: □ тілесні ушкодження; □ страх/уникання контакту; □ розповіді про образи/тиск; □ інше: _____

4. Вжиті заходи: □ поінформовано відповідальну особу; □ поінформовано керівника; □ поінформовано батьків/законних представників; □ поінформовано службу у справах дітей; □ поінформовано Національну поліцію; □ інше: _____

Підпис особи, яка заповнює повідомлення _____ Дата _____

Додаток 2
до Положення про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми,
зокрема булінгу (цькуванню),
та створення безпечного освітнього середовища

ТИПОВА ФОРМА

реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

Порядковий номер	Спосіб отримання повідомлення (усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації*	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи

* Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство, булінг, спробу втечі, інше.

** Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

Додаток 3
до Положення про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми,
зокрема булінгу (цькуванню),
та створення безпечного освітнього середовища

ТИПОВА АНКЕТА

анонімного опитування для дітей

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

□ так, завжди; □ інколи; □ ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

□ з повагою; □ байдуже; □ іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників закладу, інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

□ так; □ ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

□ так; □ ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?

_____

_____

_____

* Анкета заповнюється дітьми у доступному для них форматі.

Додаток 4
до Положення про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з дітьми,
зокрема булінгу (цькуванню),
та створення безпечного освітнього середовища

ІНФОРМАЦІЙНА КАРТКА

про способи повідомлення про можливий випадок насильства та контакти для отримання допомоги

Повідомити можна: директору ліцею; визначеній наказом директора відповідальній особі; усно або письмово; телефоном; електронною поштою; через скриньку для повідомлень; анонімно — у передбачений ліцеєм спосіб.

У разі безпосередньої загрози життю чи здоров'ю дитини необхідно невідкладно звернутися до екстрених служб.

Національна поліція України — 102.

Екстрена медична допомога — 103.

Інші місцеві контакти та контакти відповідальної особи ліцею зазначаються окремим наказом і оприлюднюються на вебсайті ліцею.